

**Ajută-mă
să cresc
OM MARE!**

➤ Oferă-mi zilnic dragoste
și răbdare.

**Помоги
мне
вырасти
БОЛЬШИМ:**

➤ Подари мне
любовь и терпение!

Proiectul EDUCAȚIE PENTRU TOȚI
Inițiativă de Acțiune Rapidă

www.precotat.edu.md

EDUCAȚIE

PENTRU TOȚI

Buletinul informativ al Proiectului Ministerului Educației al Republicii Moldova
„EDUCAȚIE PENTRU TOȚI – Inițiativă de Acțiune Rapidă” / Nr. 3-4, NOIEMBRIE – DECEMBRIE 2009

CUPRINS

Buletinul informativ al Proiectului Ministerului Educației al Republicii Moldova
„EDUCAȚIE PENTRU TOȚI – Inițiativă de Acțiune Rapidă” / Nr. 3-4, NOIEMBRIE – DECEMBRIE 2009

3

**LEONID BUJOR, MINISTRUL
EDUCAȚIEI AL REPUBLICII
MOLDOVA:**

„Proiectul Ministerului
Educației „Educație pentru
Toți” a reușit mai ales acolo
unde administrațiile publice
locale au valorificat inițiativa
comunitară”

Experiența Moldovei în
prim-planul Conferinței
Internaționale în domeniul
Dezvoltării Timpurii a Copilului

4

„Este în puterea noastră să
facem ca grădinița – patria
copiilor, să fie mai bună, mai
potrivită, mai luminoasă și mai
prietenoasă pentru copii”

Un film documentează istorii
umane din spatele proiectului
„Educație pentru Toți –
Inițiativă de Acțiune Rapidă”

5

Ialpujeni, Cimișlia: un sat care
a reînviat grădinița

6

Un parteneriat care ajută copiii
să „crească Oameni Mari”

Cine sunt copiii vulnerabili?

7

Un Centru Comunitar de
educație timpurie la Valea
Trestieni, Nisporeni

Clacă la grădinița din
Cârnățenii Noi, Căușeni

8

Datorită materialelor oferite, la
grădiniță, educatorii vin la
lucru ca la sărbătoare, iar
părinții – ca la muzeu

Instruire în domeniul
incluziunii copiilor cu nevoi
educaționale

Guvernul Republicii Moldova

Banca Mondială

Proiectul „EDUCAȚIE PENTRU TOȚI – Inițiativă de Acțiune Rapidă” este realizat din sursele unui grant, oferit Republicii Moldova de Fondul Catalitic. Grantul este administrat de Banca Mondială, iar activitățile proiectului sunt implementate de Ministerul Educației, cu asistența UNICEF.

Proiectul „Educație pentru Toți” în Moldova repară grădinițe, le dotează cu materiale didactice, cărți, jucării, mobilier și terenuri de joc, instruește cadre didactice și administrative și elaborează documente de politici educaționale.

LEONID BUJOR
MINISTRUL EDUCAȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

Grădinițele sunt ale copiilor și ale comunităților în care cresc acești copii. Și, abia după asta, grădinițele sunt ale Ministerului Educației.

Vorbele de bine, care au fost spuse despre Inițiativa de Acțiune Rapidă în Educația pentru Toți în Moldova, la recenta conferință internațională de la Chișinău, s-au referit și la faptul că Ministerul Educației a reușit să creeze o cooperare funcțională cu partenerii de dezvoltare din străinătate și cu administrațiile publice locale.

Proiectul „Educație pentru Toți” a reușit mai ales acolo unde administrațiile publice locale au valorificat inițiativa comunitară – au oferit spații și contribuții pentru deschiderea unor Centre Comunitare de educație timpurie în localitățile în care lipsesc grădinițele. Iar acolo unde există grădinițe, autoritățile locale s-au implicat cu aporturi financiare la reparații sau amenajări.

O explicație în cifre. Cu ajutorul proiectului și al administrațiilor publice locale, în total, au fost create 41 de Centre Comunitare de educație timpurie a copiilor. Dar Centrele continua să apară. În 2009, în cadrul proiectului „Educație pentru Toți”, au fost dotate instituții preșcolare în 195 de localități. Și, acolo unde autoritățile locale și întreaga comunitate găsesc un spațiu potrivit și îl repară, se deschide un Centru Comunitar.

Este, deci, în puterea autorităților locale să mobilizeze comunitățile rurale în favoarea educației și dezvoltării timpurii a copiilor și în includerea celor mai dezavantajați copii în procesul de educație preșcolară. Iată de ce spun că grădinițe sunt mai mult ale copiilor și comunităților decât ale Ministerului Educației.

Lucrurile frumoase vor continua, cu siguranță, și în anul 2010. Copiii merită mai multă atenție, iar noi suntem obligați să-i ajutăm. Îi vom ajuta împreună cu părinții, societatea civilă și partenerii noștri străini.

INIȚIATIVA DE ACȚIUNE RAPIDĂ
Parteneriat global în favoarea Educației pentru Toți

 Education For All
Fast Track Initiative

Experiența Moldovei în prim-planul Conferinței Internaționale în domeniul Dezvoltării Timpurii a Copilului

Valorificarea reușitelor de promovare a modelelor de educație și dezvoltare timpurie a copilului în Moldova

Modelele de educație și dezvoltare timpurie a copilului, promovate de Republica Moldova, s-au aflat în atenția experților internaționali, reuniți la Chișinău, la 12 și 13 octombrie 2009, la Conferința Internațională „Realizarea Obiectivelor de Dezvoltare ale Mileniului și Educației pentru Toți prin consolidarea parteneriatelor în domeniul dezvoltării timpurii a copilului”.

Conferința Internațională de la Chișinău a fost organizată de Guvernul Republicii Moldova, în cooperare cu UNICEF și Banca Mondială, și a valorificat experiența Moldovei în domeniul educației și dezvoltării timpurii a copilului.

„Experiența Republicii Moldova în implementarea Proiectului „Educație pentru Toți – Inițiativă de Acțiune Rapidă” este recunoscută drept una relevantă, cu indicatori și practici bune. În Moldova, educația este o valoare incontestabilă”, a afirmat, în deschiderea Conferinței Internaționale, Ministrul Educației al Republicii Moldova, Leonid Bujor.

Un mesaj a fost adresat participanților de către Președintele interimar Mihai Ghimpu.

„Suntem aici pentru a decide în ce mod îl putem ajuta pe copil să crească, să devină personalitate”, a declarat Mihai Ghimpu.

Alexandra Yuster, Reprezentantul UNICEF în Moldova, a remarcat, în luarea sa de cuvânt, că toate „comunitățile care au beneficiat de asistență în cadrul Proiectului sunt cele mai active și înregistrează succese”.

Directorul Băncii Mondiale pentru Republica Moldova, Melanie Marlett, a menționat că această conferință contribuie la planificarea politicilor care „vor transforma educația timpurie a copilului într-o prioritate a sistemului educațional”.

„Este în puterea noastră să facem ca grădinița – patria copiilor, să fie mai bună, mai potrivită, mai luminoasă și mai prietenoasă pentru copii”

„Actuala guvernare a Republicii Moldova declară educația și dezvoltarea timpurie a copiilor o prioritate națională și va sprijini financiar și moral toate inițiativele care au drept obiectiv susținerea acestui sub-sector. Tranșa a treia în cadrul Proiectului „Educație pentru Toți” ar sprijini eforturile țării noastre, una dintre cele mai sărace țări din Europa, și ar contribui la dezvoltarea sub-sectorului într-o perioadă de criză economică”.

Această declarație a fost făcută de Președintele interimar al Republicii Moldova, Mihai Ghimpu, în deschiderea Conferinței Internaționale „Dezvoltarea Timpurie a Copilului în contextul Educației pentru Toți – Inițiativă de Acțiune Rapidă”, comunică pagina Web Presedinte.md.

În mesajul său de salut, Mihai Ghimpu a adresat mulțumiri atât donatorilor pentru investițiile totale în sumă de 8,8 milioane dolari făcute în sistemul educațional al țării, cât și partenerilor – UNICEF, Banca Mondială, UNESCO.

Această colaborare, potrivit Președintelui, a generat

schimbări în Republica Moldova la nivel de politici, instituții și comunități în domeniul educației timpurii.

De asemenea, Președintele interimar a solicitat continuarea Proiectului „Educație pentru Toți” prin finanțarea tranșei a treia a acestuia, astfel încât acordarea sprijinului financiar să permită ca succesele înregistrate în domeniul educației timpurii a copilului să fie ireversibile.

Referindu-se la realizările Proiectului „Educație pentru Toți”, Președintele interimar a menționat experiența pe care o are Republica Moldova în promovarea modelelor de

educație timpurie de calitate pentru copii, precum și angajamentele de a depune eforturi pentru atingerea obiectivului – ca fiecare copil „să crească Om Mare!”

„Un copil, în primii ani de viață, se află mai mult timp la grădiniță și la școală decât acasă. Iată de ce grădinița este prima patrie a copilului”, a mai spus Mihai Ghimpu.

Președintele interimar a solicitat conjugarea eforturilor

între factorii de decizie, finanțatori și beneficiari în vederea sporirii calității serviciilor de dezvoltare și îngrijire timpurie a copilului.

„Este în puterea noastră să facem ca grădinița – patria copiilor, să fie mai bună, mai potrivită, mai luminoasă și mai prietenoasă pentru copii”, a menționat Președintele interimar, Mihai Ghimpu, în finalul discursului său.

Un film documentează istorii umane din spatele proiectului „Educație pentru Toți – Inițiativă de Acțiune Rapidă”

Un film documentar, proiectat în premieră la Chișinău, la 13 octombrie 2009, prezintă destinul familiei Glavan, cu patru copii, din satul Pănășești, raionul Strășeni, și schimbările în bine prin care a trecut aceasta, datorită renovării grădiniței din localitate.

Filmul, realizat de OWH TV Studio și proiectat în cadrul Conferinței Internaționale în

domeniul Dezvoltării Timpurii a Copilului, prezintă dintr-o perspectivă umană contribuțiile Inițiativei de Acțiune Rapidă în Educația pentru Toți la dezvoltarea timpurie a copiilor

din Moldova, pe exemplul comunității din Pănășești, Strășeni. Aici sunt peste 200 de copii de vârstă preșcolară, dintre care doar 98 frecventează grădinița.

„Instituția preșcolară a funcționat un deceniu, după care, în 1995, s-a închis pentru următorii 10 ani, timp în care s-a distrus. În ultimii 4 ani, datorită părinților, administrației

locale și proiectului „Educație pentru Toți”, în grădiniță s-au redeschis 4 grupe”, povestește filmul. „Galinei Glavan îi venea greu să muncească și să îngrijească, în același timp, de cei 4 copii ai săi, al căror tată este plecat la muncă, în străinătate. Dumitraș, cel mai mare dintre copii, merge la școală. Cei mai mici, Sandu, Olesea și Angela, își petreceau zilele acasă, până când grădinița a fost reparată. Atunci viața familiei Glavan, a altor copii din comunitate și a altor comunități din țară s-a schimbat...”

Ialpujeni, Cimișlia: un sat care a reînviat grădinița

Satul Ialpujeni se află la 76 de kilometri de Chișinău, în raionul Cimișlia. Aici locuiesc 1 860 de oameni, dintre care 104 copii de 0-7 ani. Nici unul dintre acești copii nu a avut șansa să meargă la grădiniță, pentru că de 11 ani aici nu a existat o instituție preșcolară. La 20 noiembrie 2009, la Ialpujeni, a fost redeschisă grădinița, care este cea de-a 39-a grădiniță renovată și dotată de Ministerul Educației în cadrul proiectului „Educație pentru Toți – Inițiativă de Acțiune Rapidă”, susținut de Banca Mondială și UNICEF.

IALPUJENI, SATUL ÎN CARE COPIII SE UITĂ PRINTRE GARDURI

La începutul anilor '90, la Ialpujeni existau două grădinițe. Cu peste un deceniu în urmă, în 1998, ele au fost închise. Administrația locală nu avea bani să le gestioneze: să lumineze și să încălzească clădirile, să hrănească copiii, să plătească personalul. Copiii au fost duși acasă, să stea cu bunicii. În familiile în care nu erau bunici, mamele au lăsat serviciul ca să îngrijească de copiii.

Între timp, clădirile au început să se deterioreze și, peste zece ani, nu mai puteau fi recunoscute. Ușile au fost furate, ferestrele au putrezit. Acoperișul curgea, iar tencuiala se risipea. Acolo, unde în trecut se auzau vocile copiilor, a început să șuie vântul printre zidurile goale.

În familii, copiii erau îngrijiți – hrăniți, îmbrăcați, pieptănați, dar nu primeau educația timpurie de care aveau nevoie. Îngrijitorii nu aveau nici deprinderile, nici resurse necesare pentru aceasta. În Moldova, nu a existat tradiția de „școală a părinților”. Educația copiilor era declarată o responsabilitate a statului, grădinița și școala fiind instituțiile care formau cetățeanul. Nu se editau cărți adresate părinților și îngrijitorilor, nu se organizau cursuri pentru tinerii părinți.

Astfel, familiile din satul Ialpujeni, ca și alte zeci de mii de familii din Republica Moldova, s-au pomenit în situația în care trebuie să facă față educației timpurii a copiilor, dar nu aveau pregătirea necesară, iar jucăriile, cărțile, materiale didactice lipsesc ori sunt foarte scumpe.

În același timp, copiii au nevoie de comunicare, de socializare. Închiși în curțile caselor, ei se uitau unii la alții printre garduri. Mamele nu aveau nici timp, nici posibilități să se socializeze împreună cu copiii lor. Îngrijirea gospodăriei le lua tot timpul. În sat nu exista un centru comunitar sau un cămin cultural cu program pentru părinți și copii. Copiii fugeau de acasă ca să se joace și să comunice unii cu alții.

GRĂDINIȚA RENOVATĂ A FOST VISUL PRIMARULUI

Vitalie Burduh, primarul comunei Ialpujeni, nu are copii de grădiniță. Copiii lui au crescut deja mari. Dar visul lui, de când a devenit primar, a fost să renoveze instituția preșcolară. „Îmi amintesc cât de greu a fost să creștem copiii acasă. Ne rupeam în bucăți ca să reușim și acasă, și la serviciu”.

Dar cum să restabilești într-un an ceea ce s-a distrus timp de 11 ani? Administrația locală nu are bani, locuitorii satului sunt în mare parte plecați la muncă în străinătate.

Șansa satului a venit din partea unei

Inițiative de Acțiune Rapidă în Educația pentru Toți. „Renovarea grădiniței este primul proiect de revitalizare a unor spații de menire socială, realizat de locuitorii satului nostru”, spune Vitalie Burduh. „Acum am știm cum să facem și ne vom opri aici: vom repara școala și vom crea un centru comunitar pentru tinerii părinți”.

URMEAZĂ SCHIMBAREA LA NIVELUL SISTEMULUI EDUCAȚIONAL

„Grădinița a fost reparată destul de repede, în jumătate de an”, spune directorul grădiniței, **Ina Turcanu**.

În Republica Moldova, există tradiția educației preșcolare centrate pe educator. Procesul educațional are loc unilateral, într-o singură direcție – de la educator la copil. În ultimii 4 ani, Ministerul Educației a inițiat un proces de schimbare a politicilor educaționale în domeniul educației timpurii, care schimbă accentul de pe educator, pe copil. „Educația centrată pe copil stă la baza noului „Curriculum pentru educație timpurie” și altor documente, precum „Standardele de dezvoltare pentru copilul de 0-7 ani” și „Standardele pentru cadrele didactice”, elaborate în cadrul Inițiativei de Educație pentru Toți în Republica Moldova”, afirmă **Leonid Bujor**, Ministrul Educației.

„Nu este ușor pentru educatorii, care au lucrat ani de zile „pe vechi”, să abordeze educația centrată pe copil. Dar toți facem eforturi. Ministerul Educației organizează periodic cursuri pentru educatori și metodști, ne oferă materiale didactice care ne sunt de mare folos”, spune Ina Turcanu, directorul grădiniței din Ialpujeni.

Prezentă la festivitatea de inaugurare, **Loreta Hadrabura**, Viceministrul Educației, a afirmat că „doar cu implicarea oamenilor din localitatea Ialpujeni, această inițiativă de renovare a grădiniței a posibilă și s-a realizat cu succes”.

La eveniment au mai participat 10 consilieri locali, printre care **Victor Turcanu**, parohul bisericii din Ialpujeni, săteni și copii și, de asemenea, **Vasile Balica**, Vicepreședinte raionului Cimișlia, și **Ion Delinschi**, șeful Direcției Raionale Învățământ, Tineret și Sport.

Un parteneriat care ajută copiii să „crească Oameni Mari”

O acțiune comunitară, cu genericul „Ne jucăm și creștem Oameni Mari!”, a fost organizată, la 30 noiembrie 2009, de Ministerul Educației și compania „MOLDCELL” pentru copiii de 5-6 ani din satul Condrîța, municipiul Chișinău. Această activitate s-a desfășurat în cadrul parteneriatului public-

privat, creat în 2007 între Ministerul Educației și „MOLDCELL”, pentru realizarea proiectului „Educație pentru Toți – Inițiativă de Acțiune Rapidă”, implementat cu sprijinul Băncii Mondiale și UNICEF, prin intermediul unui grant al Fondului Catalitic.

Acțiunile precedente din cadrul parteneriatului au avut genericul „Ajută-l să crească Om Mare prin teatru!” la grădinița din Pănășești, Strășeni (septembrie 2009) și „Să dăm culoare că ne pasă!” la grădinița din Basarabeasca (octombrie 2007) și la Centrul Comunitar din Calfa, Anenii Noi (decembrie 2007). De asemenea, Ministerul Educației și „MOLDCELL” au premiat cea mai activă comunitate (februarie 2008).

În cadrul activității model de la Centrul Comunitar de educație timpurie din Condrîța, copiii au făcut lucruri obișnuite pentru vârsta lor – au desenat, au cântat, au creat aplicații, au dansat. Ceea ce a fost însă nou aici este că toate acțiunile s-au desfășurat prin intermediul jocului. Inovativă a fost abordarea folosită – teoria inteligențelor multiple.

Astăzi, educatorii și profesorii trebuie să poată realiza activitățile într-o varietate de

moduri, utilizând muzica, teatrul, arta plastică, multimedia, munca în echipă, excursiile și multe altele”, afirmă **Veronica Crețu**, președintele Centrului de Training „CMB”, moderatoarea activității „Ne jucăm și creștem Oameni Mari!”.

Potrivit teoriei inteligențelor multiple, fiecare copil învață în felul lui, în funcție de inteligențele sale dominante. În majoritatea sistemelor educaționale, este acordată atenție în special inteligenței verbale și celei logico-matematice. Pentru „a crește Om Mare”, copilul are nevoie să-și dezvolte, de la o vârstă timpurie, și celelalte inteligențe: muzicală, spațială, chinestezică, intra-personală, interpersonală, naturalistă și emoțională.

Teoria inteligențelor multiple provoacă educatorii și părinții să lucreze cu copiii în așa fel, încât fiecare copil să învețe într-un mod care se potrivește

cu personalitatea lui, dezvoltându-și, în același timp, și alte tipuri de inteligență. Activitatea cu copiii de la Centrul Comunitar din Condrîța a ilustrat în mod practic această abordare: un copil poate învăța lumea din jur prin desen, dar și prin poezie, spectacol, dans, construcție, discuții etc.

Rodica Verbeniuc, șef secție Comunicări Corporative „MOLDCELL”, afirmă că, prin acest atelier, organizatorii și-au propus să ofere copiilor și educatorilor un exemplu de activitate realizată conform celor mai noi standarde în educația preșcolară. „Suntem alături de Ministerul Educației și susținem prin astfel de activități transferul de experiențe și practici de succes în domeniul educației timpurii, mai ales în mediul rural. Ni se pare atractiv conceptul punerii în valoare a personalității copiilor prin joc. Astfel, celor mici li se creează posibilitatea de a se exprima și afirma liber, fără complexe”, a

menționat Rodica Verbeniuc.

Centrul Comunitar de educație timpurie a copiilor din satul Condrîța se află în incinta gimnaziului nr. 65 din localitate. „Niciodată satul nostru nu a avut grădiniță de copii, spune **Anatol Maxim**, directorul gimnaziului. Anul acesta, am deschis un Centru Comunitar pentru preșcolari: administrația locală a reparat spațiul, iar Ministerul Educației l-a dotat cu mobilă și materiale didactice”. Centrul este frecventat de 12 copii de 5-6 ani din satul Condrîța.

Educatorea de la Centrul Comunitar, **Alexandra Dașchevici**, care are o experiență de 45 de ani de profesor în clasele primare, mărturisește că astăzi copiii nu mai sunt cum erau pe vremuri. „Iată de ce ne bucurăm să cunoaștem tehnici noi de lucru, așa cum ne-a ajutat astăzi Ministerul Educației și partenerii săi”.

Cine sunt copiii vulnerabili?

În cadrul acțiunilor „Ajută-l să crească OM MARE”, realizate în proiectul „Educație pentru toți”, copiii vulnerabili sunt considerați:

- copiii cu părinți care fac abuz de alcool sau droguri
- copiii cu deficiențe de comunicare și relaționare

- copiii cu tulburări de comportament
- copiii părinților cu o situație socio-economică defavorizată copiii fără îngrijire părintească (a căror părinți sunt plecați peste hotare)
- copiii părinților aflați în situații critice, fapt care influențează exercitarea responsabilităților lor parentale: divorțuri,

bolnavi cronic, părinți vitregi, șomeri, părinți solitari

- copiii părinților aflați în situații normale, dar care temporar au nevoie de sprijin, simt nevoia unei informări periodice, au nevoie de perfecționarea abilităților parentale
- copiii din familii numeroase
- copiii ai căror familii nu au în proprietate teren agricol sau spațiu locativ sau un loc de muncă.

Un Centru Comunitar de educație timpurie la Valea Trestieni, Nisporeni

La 1 ianuarie 2010, la Centrul Comunitar de educație timpurie din Valea Trestieni vor veni și copiii din grupa mică. În total, 31 de copii vor deschide ușa în fiecare dimineață și vor spune: „Buna dimineața, tanti educatoarea!”. Dintre ei, jumătate sunt copii din familii dezavantajate.

Centrul Comunitar de educație timpurie din satul Valea Trestieni, raionul Nisporeni, a fost deschis la 1 septembrie 2009 în incinta gimnaziului din localitate. Centrul lucrează cu program de la 8.00 la 13.00, cu micul dejun la 11.00. În prezent, Centrul este frecventat de 16 copii de 6-7 ani din grupa pregătitoare. Alți 15 copii de 4-5 ani, care vor forma grupa mică, dar și familiile lor, abia așteaptă Anul Nou să vină și ei la centru. Două educatoare au grijă de copii în timp ce părinții sunt la serviciu.

Centrul și-a început activitatea după ce a fost dotat de Ministerul Educației cu mobilă, materiale didactice, jucării în cadrul proiectului „Educație pentru Toți”. Iar sălile au fost reparate cu efortul comunității. Renovarea celor patru săli ale Centrului a început în 2008. În total, au fost cheltuiți 10 500 de lei, dintre care Consiliul Local a alocat 8 000 de lei, gimnaziul a investit 1 000 lei, iar părinții

au contribuit cu 1 500 lei. Educatorii și părinții au muncit la reparație, pentru că toți aveau nevoie de acest Centru.

Centrul Comunitar va presta și servicii de școlarizare a părinților. **Ludmila Popescu**, director al gimnaziului și, de asemenea, director al Centrului Comunitar, argumentează această decizie: „Am observat că unii părinți acordă mai multă atenție animalelor și păsărilor din

Un copil își colorează prezentul

gospodărie. Școlarizarea părinților are efecte foarte bune asupra comunicării dintre părinți și copii”.

Inspirați de reușita deschiderii Centrului Comunitar de educație timpurie, oamenii din Trestieni au realizat o altă inițiativă comunitară: au construit, cu sprijinul unui partener de dezvoltare internațional, un WC modern pentru copiii din gimnaziu – o investiție în sănătatea și siguranța copiilor.

Clacă la grădinița din Cârnațenii Noi, Căușeni

Când terenul de joc din dotarea pentru grădiniță a ajuns la Cârnațenii Noi, Căușeni, sătenii și-au dat seama că nu au gard în jurul grădiniței. Și atunci au decis: facem o clacă și construim gardul.

Ce-i un gard în viața unei comunități? S-ar părea că-i dar o plasă de sârmă prinsă de câțiva pari. Dar lipsa unui gard poate fi o mare încercare pentru un sat. Și o mare ocazie de mobilizare comunitară.

Terenul de joc a devenit cea mai mare atracție a copiilor și părinților din satul Cârnațenii Noi. Este un adevărat parc de distracții și este gratis. Însă trebuia îngrădit în regim de urgență, ca să fie în siguranță, să nu-l strice cineva pe timp de noapte.

„Am adunat de prin sat, de la părinți, trei căruțe de pari, în total 105 pari de șpaleră. Care a dat trei, care cinci, care unul. Primăria a cumpărat plasa. Am organizat o calcă cu două luni în urmă și am pus

gardul”, mărturisește **Agafia Aileni**, director al Grădiniței-creșă „Viorica” din satul Cârnațenii Noi, raionul Căușeni.

„Acum, în cadrul proiectului „Educație pentru Toți”, punem acoperișul grădiniței, ca să salvăm clădirea, să nu se dărâme pereții. Și să nu mai plouă peste copii”, spune directoarea. Consiliul Raional Căușeni a contribuit la proiect cu 200 000 de lei, Consiliul Local – cu 70 000 de lei. „Astfel vom repara acoperișul, vom construi un apeduct, un sistem de canalizare și vom face cazangeria”, sunt planurile viitorului apropiat.

Grădinița-creșă din satul Cârnațenii Noi găzduiește 65 de copii din cei 146 care sunt în comună, în satele Cârnațenii Noi și Sălcuța Nouă. Cel mai mic copil care vine la grădiniță are 9 luni.

DATORITĂ MATERIALELOR OFERITE,

la grădiniță, educatorii vin la lucru ca la sărbătoare, iar părinții – ca la muzeu

„Timp de jumătate de an, cât am primit mobila și materiale de la Ministerul Educației, spune **Agafia Aileni**, director al grădiniței din Cărnățenii Noi, Căușeni, s-a schimbat viața satului nostru. Copiii vin la grădiniță ca la parcul de distracții, părinții – ca la muzeu, iar educatorii – ca la sărbătoare”.

„Niciodată nu am avut materiale didactice atât de bune și am un stagiu de 18 ani ca educator și trei ani ca director de grădiniță. Am lucrat cu seturi de ilustrații vechi de 30 de ani, iar mobilă nu am primit de 35 de ani”, povestește **Agafia Aileni**, director la grădinița-creșă „Viorica” din satul Cărnățenii Noi, raionul Căușeni.

Educatorii de la Cărnățenii au primit, în cadrul proiectului

„Educație pentru Toți”, seturi de materiale didactice la toate ariile curriculare: alfabetul în imagini și seturi de cifre pentru fiecare copil, jucării, planșe colorate. „Sunt extraordinare, cartonate, cu peliculă, pe ambele părți! Avem șase costume pentru jocuri de rol: pompier, medic, bucătar, frizer, vânzător, polițist. Avem un set cu 20 de păpuși pentru activități de teatru. Avem

materiale pentru activitățile sportive. Toate sunt conform standardelor și curriculumului”. Materialele susțin dorința copilului de a învăța, de a cunoaște, spun educatoarele de la „Viorica”. Copiii au acces la toate seturile. Ei își aleg singuri jocul. Fiecare copil se dezvoltă în felul lui.

Materialele oferă mai mult loc pentru creativitate și mai multă

independență pentru educator, de a alege în funcție de nevoile și specificul fiecărui copil.

„Niciodată nu ne vom întoarce la ceea ce-a fost. Acum știm ce înseamnă materiale didactice de calitate. O să fie ușor de lucrat, mai ales dacă o să avem un seminar în proiectare”, conchide directoarea grădiniței din Cărnățenii Noi.

Instruire în domeniul incluziunii copiilor cu nevoi educaționale

Două stagii de formare, axate pe incluziunea educațională a copiilor cu nevoi educaționale speciale în grădinița de copii, au fost organizate, recent, de asociația obștească „Femeia și Copilul – Protecție și Sprijin” din Criuleni, în cadrul proiectului „Educație pentru Toți”.

Stagiile s-au desfășurat la Centrul de zi pentru copii cu cerințe educative speciale „Speranța” din orașul Criuleni și au reunit educatori din grădiniță și specialiști din serviciul de reabilitare care va funcționa în cadrul acesteia, precum și părinți care educă un copil cu nevoi speciale, aflat la vârsta preșcolară.

„Tematica atelierelor de instruire s-a axat pe conceptul educației incluzive, iar

discuțiile au vizat câteva domenii: de cunoaștere și înțelegere, aplicativ și atitudinal – toate având în prim-plan pe copilul cu cerințe speciale educaționale”, explică psihologul **Alexandra Grajdian**, președinta Asociației Obștești, „Femeia și Copilul – Protecție și Sprijin”.

În opinia participanților la stagii – educatori, specialiști și părinți – vizita la Centrul „Speranța” a avut un impact pozitiv asupra lor: „Am înțeles cât este de important ca și copiii cu nevoi educaționale speciale să se afle printre semenii lor, să comunice cu ei și să învețe de la ei”. Una dintre concluziile, formulate de părinții care au participat la instruire a vizat „necesitatea formării continue a părinților în cadrul unei „universități părintești” sau „școli a părinților”.

Proiectul „Educație pentru Toți – Inițiativă de Acțiune Rapidă” face parte din FAST TRACK INITIATIVE, care reprezintă un parteneriat global în asigurarea educației pentru toți.

Tel.: 23.38.97
Fax: 23.31.39

Web: www.prescolar.edu.md
E-mail: efati@edu.md,
educatie.pentru.toti@gmail.com

Proiectul „Educație pentru Toți – Inițiativă de Acțiune Rapidă” al Ministerului Educației al Republicii Moldova
Piața Marii Adunări Naționale, 1, MD-2033, Chișinău, Moldova